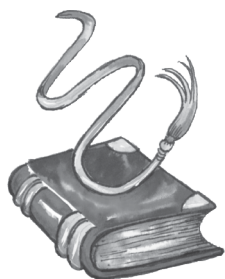

3.
ročník

Mi mo čítankové čítanie

Metodické poznámky

www.orbispictus.sk

Autorky

PaedDr. Dana Kovárová

Mgr. Alena Kurtulíková

Lektorky

Mgr. Dagmar Joklová

doc. PaedDr. Jana Kesselová, CSc.

Design Ladislav Blecha

Illustrations akad. mal. Anna Gajová

Vydal © Orbis Pictus Istropolitana, spol. s r. o.

Miletičova 7, 821 08 Bratislava

Zodpovedný redaktor Mgr. Lubomír Lábaj

Predtlačová príprava Helondia, s. r. o., Bratislava

Všetky práva vyhradené! Kopírovať, rozmnožovať a šíriť toto dielo alebo jeho časť bez súhlasu vydavateľa je trestné.

Dana Kovárová – Alena Kurtulíková

Mi
mo
čítankové
čítanie
3.

Metodické poznámky

OrbisPictusIstropolitana
Bratislava

Obsah

Úvod	3
1. Čítanie	4
<i>Základné funkcie čítania</i>	5
<i>Faktory ovplyvňujúce proces osvojovania si čítania</i>	5
<i>Význam čítania pre človeka</i>	5
<i>Metódy nácviku čítania</i>	6
<i>Čítanie v treťom ročníku základnej školy</i>	6
2. Problémy s osvojovaním si čítania	7
<i>Príčiny dyslexie</i>	8
3. Prístup k dyslektikovi	10
<i>Prístup učiteľa k dyslektickému žiakovi</i>	10
<i>Prístup rodiča k dyslektickému dieťaťu</i>	11
4. Štruktúra pracovného zošita a všeobecné pokyny na prácu s ním	12
<i>Základné fázy práce s pracovným zošitom</i>	12
<i>Nácvičné tabuľky</i>	13
5. Metodické návody a námety na prácu s témami v pracovnom zošite	14
Literatúra	32

Úvod

Vážené kolegyně a kolegovia,

rozvoj vzdelanosti človeka nie je možný bez osvojenia si kvalitných čitateľských schopností a zručností. Pokiaľ si človek neosvojí správnu techniku čítania, nenaučí sa správne porozumieť prečítanému, má veľké ťažkosti pri získavaní nových poznatkov, pri spájaní starých poznatkov s novými a pri orientácii vo väčšom množstve informácií. V súčasnosti sa rýchle čítanie s porozumením považuje za nevyhnutnú zručnosť pri prispôbovaní sa každodenným podmienkam v škole, práci a v živote vôbec. Zároveň treba zdôrazniť, že čítanie je zdrojom zábavy, relaxu i estetiky, ktoré obohacujú človeka v inej ako kognitívnej oblasti.

Proces osvojovania si čitateľských zručností prebieha na prvom stupni základných škôl na hodinách slovenského jazyka. Žiak sa má naučiť čo najkvalitnejšie čítať, t. j. čítať správne, plynulo a s porozumením. V súčasnej dobe je zvýšený výskyt detí, ktoré nedosahujú požadovaný stupeň kvality čitateľských zručností.

Mnohé deti zlyhávajú:

- v osvojení si techniky čítania (v 1. – 2. ročníku),
- v plynulosti čítania v dôsledky nesprávnej techniky dýchania,
- v chápaní obsahu textu,
- v dôsledku nedostatočnej motivácie k čítaniu v nevhodnom rodinnom prostredí,
- v dôsledku dlhotrvajúceho neúspechu v čítaní.

Naším cieľom je prostredníctvom pracovného zošita *Mimočítankové čítanie pre 3. ročník ZŠ* pomôcť takýmto žiakom a vzbudiť u nich záujem o čítanie. Má pomôcť aj učiteľom, aby na hodinách čítania prežívali žiaci úspech a radosť. Pracovný zošit nadväzuje na *Mimočítankové čítanie pre 2. ročník ZŠ*, ktoré bolo zamerané hlavne na zdokonalenie techniky čítania. Tento pracovný zošit je predovšetkým orientovaný na nácvik správnej rýchlosti čítania a na čítanie s porozumením. Pre žiakov s vývinovými poruchami učenia – dyslektikov a žiakov s deficitmi v čiastkových funkciách je vhodnou pomôckou v zdokonaľovaní nielen techniky čítania, ale aj tých oblastí, ktoré žiaci nemajú dostatočne rozvinuté (priestorová orientácia, zrkovú diferenciaciu, očné pohyby, postreh...).

Veríme, že pracovný zošit *Mimočítankové čítanie* bude pre žiakov, učiteľov a rodičov dobrou učebnou pomôckou. Želáme Vám veľa úspechov a radosti pri práci s ním.

Autorky

Čítanie charakterizujeme ako vzájomný vzťah medzi čitateľom a textom. Čitateľ sa aktívne zúčastňuje tým, že používa vhodné spôsoby identifikácie znakov, hľadá podstatu a význam textu a dokáže spájať nové poznatky s vedomosťami získanými z iného textu (porozumieť textu postupne na všetkých úrovniach).

Podľa *Krátkeho slovníka slovenského jazyka* (2003, s. 502) je porozumenie 1. schopnosť postihnúť zmysel, pochopenie, ale aj 2. vzájomné rešpektovanie stanovísk, zhoda názorov, dorozumenie.

Porozumenie textu je činnosť vlastná len ľudskej bytosti. Je jedným zo spôsobov získavania informácií. Vyžaduje si dostatočnú vyspelosť jedinca – primerane rozvinuté perцепčné schopnosti, komunikačné zručnosti, dobre zvládnutú techniku čítania, ale aj vhodné sociálne a kultúrne podmienky.

Porozumenie textu má individuálny charakter (u každého žiaka dosahuje iný stupeň). Rozlišujeme tieto úrovne porozumenia:

- a) **schopnosť identifikovať informácie uvedené v texte explicitne, priamo** (žiak priamo vyhľadá slovo, slovné spojenie alebo vetu, ktorá je odpoveďou na učiteľovu otázku – učí sa orientovať sa v priestore textu);
- b) **schopnosť dedukovať z textu a vyvodiť informácie**, ktoré v texte nie sú uvedené priamo, ale z neho vyplývajú (žiak sa učí čítať aj medzi riadkami – porozumieť súvislostiam, ktoré z textu vyplývajú);
- c) **schopnosť integrovať myšlienky z textu s predchádzajúcimi poznatkami a skúsenosťami** (ide o porozumenie „nad rámec“ textu, prihliada sa na integračný charakter porozumenia – žiak hľadá súvislosti medzi čítaným textom a inými textami, poznatkami, ktoré získal v iných predmetoch, ale aj mimo školy);
- d) **schopnosť hodnotiť text** z hľadiska formy, obsahu, jazykových prostriedkov atď. Rozvíja sa hodnotiace myslenie, schopnosť povedať svoj názor, odôvodniť ho, viesť diskusiu.

Cieľom vyučovania je dosiahnuť posun od jeho najnižších úrovní ku komplexnému porozumeniu textu.

Pri osvojovaní si čítania hrá dôležitú úlohu aj technika čítania. Dobre zvládnutá technika čítania nemusí byť ukazovateľom správneho pochopenia a porozumenia textu. Žiak môže čítať vzhľadom na svoj vek a intelekt primerane rýchlo, správne, bez chýb, avšak nezachytí podstatu prečítaného textu. Nepochopením obsahu je dezorientovaný, nevie sa v texte orientovať, vybrať dôležité informácie, ktoré potrebuje, a následne ich nevie použiť.

Základné funkcie čítania

- a) **vzdelávacia** – učí žiaka správne výrazne čítať s porozumením, rozvíja jeho slovnú zásobu a vyjadrovacie schopnosti, žiak sa oboznamuje s literárnymi dielami a literárnymi žánrami;
- b) **formatívna** – rozvíja u žiaka estetické cítenie, pozitívne vplýva na jeho psychiku a kultúrne vlastnosti;
- c) **rozvíjajúca** – rozvíja u žiaka tvorivosť, nadanie.

Faktory ovplyvňujúce proces osvojovania si čítania

1. **Podnetné rodinné prostredie (rodičia):**
  - ako vzor pre dieťa v úlohe dobrého čitateľa,
  - ako motivačný činiteľ k učeniu sa čítať.
2. **Dobre rozvinuté percepčné schopnosti:**
  - zrakové vnímanie (zrakové diferenciacia, zraková pamäť, zraková analýza a syntéza),
  - správne očné pohyby,
  - sluchové vnímanie (sluchová diferenciacia, sluchová pamäť, sluchová analýza a syntéza),
  - pravo-ľavá a priestorová orientácia,
  - dobre rozvinutý rytmus a intonácia.
3. **Správna artikulácia a dostatočne rozvinutá slovná zásoba**, ktorá ovplyvňuje porozumenie čítaného textu a jazykový cit, ktorý je základom pre správne gramatické vyjadrovanie a osvojovanie si cudzieho jazyka.
4. **Pamäť:**
  - **krátkodobá** – ukladá a vybavuje informácie v krátkom časovom úseku,
  - **dlhodobá** – ukladá informácie pravidelne a vybavuje ich po dlhších časových úsekoch.
5. **Koncentrácia pozornosti**
6. **Primerane rozvinuté rozumové schopnosti**
7. **Trpezlivý učiteľ a kvalita jeho výučby**

Význam čítania pre človeka

- pôsobí terapeuticky – vplýva pozitívne na psychiku jedinca, jedinec pri čítaní relaxuje, pestuje duševnú hygienu;
- obohacuje slovnú zásobu o nové výrazové prostriedky;
- rozvíja pamäť, myslenie, predstavivosť a fantáziu;

- poskytuje mnoho odborných poznatkov, informácií, vedomostí, využívaných v praxi;
- rozvíja estetické cítenie, vkus, kultúrne správanie a vzťah k umeleckým hodnotám;
- pôsobí na rozvoj osobnosti a morálnych vlastností;
- sprostredkúva príjemné zážitky.

Metódy nácviiku čítania

Analyticko-syntetická metóda

Najstaršia a najrozšírenejšia metóda výučby čítania. Žiaci si najskôr osvojujú jednotlivé písmená, ktoré skladajú do slabík a neskôr do slov.

Globálna metóda

Táto metóda vychádza z postrehovania celých slov, pri ktorom žiaci čítajú konkrétny význam daného slova. Najskôr sa učia čítať celé slová v spojitosti s obrázkom. Až neskôr vo výučbe čítania nasleduje čítanie slabík a jednotlivých písmen.

Sfumato – splývavé čítanie

Podstatou tohto čítania je viazané spájanie hlásky na hlásku.

Metóda podľa Elkonina

Vychádza z tréningu fonemického uvedomovania. Podstatou tejto metodiky je spoznávanie zvukovej štruktúry materinského jazyka, ktorá je základom pre následné oboznamovanie sa s písmenami. Ťažiskom pre túto metodiku čítania je rozvíjanie fonematických schopností u detí v predškolskom veku.

Čítanie v treťom ročníku základnej školy

Zameriava sa na:

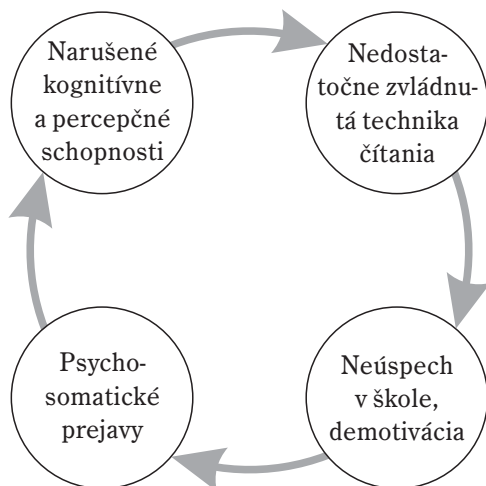
- zdokonaľovanie čitateľskej techniky,
- osvojenie si výrazného čítania (intonácia, melódia, dôraz, rytmus, tempo),
- samostatnú prácu s textom,
- rozvoj estetického cítenia a pestovanie kultúrnych hodnôt,
- vytváranie morálnych postojov, sebahodnotenie, socializáciu a upevňovanie medziľudských vzťahov.

2

Problémy s osvojovaním si čítania

Osvojovanie a zdokonaľovanie čítania je zložitý proces. Vyžaduje si dostatočne rozvinuté kognitívne a percepčné schopnosti u každého žiaka. Ak nie je dostatočne rozvinutá hociktorá z týchto schopností, nesprávne sa vytvárajú čitateľské zručnosti a návyky. Žiak sa tak dostáva do „začarovaného kruhu“.

Nedostatočne zvládnutá technika čítania zapríčiňuje ťažkosti v osvojovaní si školských vedomostí, žiak sa stáva znechuteným z neustáleho neúspechu, čo ho demotivuje. Zároveň tlak rodiny a školy na zlepšenie výsledkov môže u žiaka vyvolať psychosomatické prejavy (zvracanie, bolesti hlavy, brucha, vypadávanie vlasov, ohrýzanie nechtov, pomočovanie...).

Žiak sa tak dostáva do skupiny slabo prospievajúcich, pričom jeho intelektuálne schopnosti môžu byť na dobrej, častokrát až veľmi dobrej úrovni. Jeho slabšie školské výsledky však môžu byť podmienené práve nižšou úrovňou čitateľských schopností, spôsobenou nedostatočne rozvinutými kognitívnymi a percepčnými schopnosťami.

Včasným podchytením takýchto žiakov môžeme predchádzať vzniku vývinových porúch učenia – dyslexia (porucha čítania), dysortografia (porucha pravopisu), dysgrafia (porucha písania), dyskalkúlia (porucha matematických schopností).

Najvýraznejšou vývinovou poruchou učenia je dyslexia, ktorá ovplyvňuje dosahovanie výsledkov vo všetkých vyučovacích predmetoch, nakoľko čítanie je jedným zo základných prostriedkov v osvojovaní si vedomostí.

Svetová neurologická federácia definuje **dyslexiu** nasledovne:

„Špecifická vývojová dyslexia je porucha prejavujúca sa neschopnosťou naučiť sa čítať aj napriek tomu, že sa dieťaťu dostáva bežného výukového vedenia, má primeranú inteligenciu a sociokultúrnu príležitosť. Je podmienená poruchami v základných poznávacích schopnostiach, pričom tieto poruchy sú často konštitučného pôvodu.“ (Bajo, 1983, s. 68)

Príčiny dyslexie

V súčasnosti pozorujeme v školách (aj vďaka väčšej pozornosti zo strany verejnosti k žiakom s ťažkosťami v učení) zvýšený výskyt žiakov s vývinovou poruchou učenia – dyslexiou, ktorá môže byť primárne podmienená:

1. Poruchou pozornosti a aktivity (ADHD, ADD),
2. Rečovými poruchami.

1. Porucha pozornosti a aktivity (ADHD, ADD)

V odbornej literatúre je syndróm ADHD uvádzaný ako porucha pozornosti s hyperaktivitou a syndróm ADD ako porucha pozornosti bez hyperaktívnych prejavov. V minulosti boli pre tieto syndrómy zaužívané termíny ľahká mozgová dysfunkcia (LMD) – hyperaktívna forma (ADHD) a hypoaktívna forma (ADD).

Žiaci s ADHD čítajú rýchlo, splašene, povrchno, chybné, nedočítavajú konce slov, preskakujú riadky, nevnímajú nesprávne prečítané slovo, nevedia sa orientovať v texte, znižuje sa tempo ich čítania a sústredenosť na čítaný text rýchlo klesá. Čítanie je sprevádzané somatickými prejavmi: vrtenie sa na stoličke, súchanie rukami po liste, lavici, hompáľanie nohami. Reprodukcia prečítaného textu je málo obsažná, pamätajú si len začiatok textu alebo jeho koniec.

Žiaci s ADD čítajú veľmi pomaly, ťažko si vybavujú písmená. Čítanie je pre nich namáhavé, sprevádzané vzdychaním, zdvíhaním pliec, prehŕňaním sa vo vlasoch, potením rúk. Reprodukcia prečítaného je zdĺhavá, s namáhavým vybavovaním si faktov. Títo žiaci sa javia ako leniví, neaktívni, nechápaví a nepružní.

Žiaci s poruchou pozornosti lepšie čítajú na začiatku vyučovacej hodiny, keď ich pozornosť nie je príliš rozptýlená a sú menej unavení.

2. Rečové poruchy

Medzi rečové poruchy, ktoré môžu negatívne vplývať na osvojovanie si čítania, patria:

● Vývinová dysfázia

Ide o narušenie vývinu reči v dôsledku poškodenia tzv. rečových zón kôry vyvíjajúceho sa mozgu. Reč takýchto žiakov je agramatická, s nesprávnym skloňovaním, časovaním, so zlou vetnou skladbou, s nesprávnymi väzbami a s ťažkosťami v chápaní významu slov.

● Nesprávna výslovnosť hlások (dyslália)

Rečová porucha, pri ktorej žiak nie je schopný správne tvoriť, vyslovovať a používať jednotlivé hlásky v hovorenej reči podľa jazykových noriem. Takýto žiak v rečovom prejave hlásku buď:

- nesprávne artikuluje,
- vynecháva,
- zamieňa za inú hlásku.

Ťažkosti pri čítaní majú najčastejšie žiaci s nesprávnou výslovnosťou sykaviek (*c, s, z, č, š, ž*) a hlások *r, l*. Pri čítaní slová komolia, vynechávajú, zmieňajú hlásky v dôsledku nezrelosti fonematického sluchu alebo nedostatočnej obratnosti rečového aparátu.

● Zajakavosť (balbuties)

Lechta považuje zajakavosť za „*syndróm komplexného narušenia koordinácie orgánov participujúcich na hovorení, ktorý sa najnápadnejšie prejavuje charakteristickými nedobrovoľnými špecifickými pauzami, narušujúcimi plynulosť procesu hovorenia, a tým pôsobiacimi rušivo s ohľadom na komunikačný zámer*“ (Lechta, 2002, s. 171).

Zajakavosť je rečová porucha, pri ktorej má žiak ťažkosti s dýchaním, fonáciou a artikuláciou. Je sprevádzaná silnými tonickými a klonickými kŕčmi, ktoré žiakovi sťažujú dorozumievanie a pôsobia na jeho celú psychiku. Čítanie zajakavých žiakov môže byť sekané, častým opakovaním tej istej slabiky, slova, trhané sprevádzané nadmerným úsilím prejavujúcim sa potením, červenanim sa, zvýšenou nervozitou, očnými tikmi a nadmerným vynakladaním síl, čo najlepšie podať výkon.

Všetky tieto poruchy ovplyvňujú úroveň dosahovania vyučovacích výsledkov a správanie žiaka k okolitému svetu.

Dlhotrvaťúce neúspechy pri dosahovaní výsledkov spôsobujú mnohokrát rezignáciu žiaka: odmieta alebo sa vyhýba čítaniu, stagnuje jeho slovná zásoba, odmieta sa učiť, má negatívny postoj k škole (záškoláctvo), agresívne správanie...

Prístup učiteľa k dyslektickému žiakovi

- rešpektovať ťažkosti žiaka v čítaní a neznesiteľnosť ho pred spolužiakmi;
- zvoliť si vhodný prístup podľa osobitostí žiaka; riadiť sa odporúčaniami odborníka;
- neporovnávať jeho úroveň a kvalitu čítania s ostatnými spolužiakmi;
- netrestať ho zlou známkou za chybné, splašené alebo pomalé čítanie, ktoré je spôsobené vývinovou poruchou a poruchou pozornosti;
- tolerovať mu: čítanie po slabikách, dvojité čítanie, pomalšie čítanie, zajakavé a trhané čítanie;
- nekarhať ho za chybnú orientáciu v texte, v dôsledku poruchy v pravo-ľavej orientácii, ktorou dyslektici disponujú;
- umožniť mu používať pomôcky – dyslektické tabuľky, čítacie okienko, podložku pod čítaný riadok;
- uľahčiť mu párové čítanie (so spolužiakom), čím sa stáva istejší v čítaní;
- nevyvolávať ho na dlhé hlasné čítanie, pretože s pribúdajúcim časom sa u žiaka dostaví únava, začne byť nervózny, nakoľko jeho čítanie nedosahuje úroveň a kvalitu, aká sa od neho očakáva;
- nepoužívať výrazy „*si lenivý, pomalý, dnes ti to nejde, snaž sa viacej, sústreď sa...*“;
- zadávať žiakovi na domácu úlohu primeranú dĺžku textu;
- vo výučbe cudzieho jazyka overovať vedomosti ústne a zameriavať sa na zvládnutie slovnej zásoby a základných fráz;
- pri samostatnom riešení úloh ponechať žiakovi dlhší čas na vypracovanie, aby si mohol správne a dôsledne prečítať zadanie úlohy (v prípade, že má žiak ťažký stupeň dyslexie, je potrebné, aby mu učiteľ pomohol);
- žiakovi s vývinovou poruchou učenia na primárnom podklade ADHD je:
  - potrebné upraviť prostredie tak, aby bolo čo najmenej dráždivé a rušivé (ponechať na lavici len tie učebné pomôcky, ktoré bude potrebovať);
  - vhodné, aby si učiteľ so žiakom vopred dohodli určité gesto, ktoré bude preňho signálom, aby sa skoncentroval na prácu;
  - potrebné zadávať mu pokojne jasné a zrozumiteľné inštrukcie;
  - nutné klásť mu jednoduché a krátkodobé úlohy (napr. čítať prvý odsek sám, druhý spolu so spolužiakom, vyhľadať kľúčové slová, vyhľadať vybrané slová, prečítať slová z tabule...);

- v rámci mimočítankového čítania odporučiť žiakovi čítať kratšie a púta-
vejšie texty tlačene väčšími písmenami;
- povzbudzovať žiaka pochvalou, oceniť ho i pri dosahovaní menších
úspechov;
- úzko spolupracovať s rodičmi;
- hodnotiť ho podľa Zákona č. 245/2008 Z. z. z 22. mája 2008 o výchove
a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
§ 55 ods. 4 a platnej legislatívy;
- Syndróm ADHD – hyperkinetická porucha správania a porucha aktivity
a pozornosti ovplyvňuje celý školský výkon žiaka. Pri hodnotení žiakov
s dyslexiou a pridruženým syndrómom ADHD je potrebné pristupovať
k takýmto žiakom podľa pokynov Metodicko-informatívneho materiálu:
Žiak s poruchami správania v základnej a strednej škole, schválené MŠ SR
dňa 31. augusta 2004 rozhodnutím č. CD-2004-12004/23602-1:095
s platnosťou od 2. septembra 2004.

Prístup rodiča k dyslektickému dieťaťu

- vyhľadať odborníkov, ktorí sa venujú deťom s ťažkosťami v čítaní, a riadiť
sa ich pokynmi a odporúčaniami;
- čítať s dieťaťom pravidelne v pokojnom prostredí bez rušivých vplyvov
(na pracovnom stole ponechať len pomôcky, ktoré bude potrebovať
pri učení, hračky uložiť mimo dosahu, nie je vhodné, aby sedel pri učení
oproti oknu, z ktorého má výhľad na dianie vonku);
- čítať s dieťaťom spoločne nahlas (tzv. spoločitanie);
- nezabúdať dieťa chváliť a odmeňovať i za čiastkové výkony;
- medzi čítaním robiť kratšie oddychové prestávky;
- pre deti s ADHD a ADD stanoviť pravidelný režim dňa a dôsledne ho do-
držovať;
- vykonávať s dieťaťom relaxačné cvičenia (podľa inštrukcie psychológa
poradenského zariadenia);
- nekarhať a netrestať dieťa za slabšie výkony, ktoré dosahuje v čítaní.

Štruktúra pracovného zošita a všeobecné pokyny na prácu s ním

Pracovný zošit *Mimočítankové čítanie* sme zostavili ako učebnú pomôcku na hodiny literárnej výchovy pre 3. ročník ZŠ. Nadväzuje na Mimočítankové čítanie pre 2. ročník, ktorého cieľom bolo zdokonaľiť technickú stránku čítania, naučiť žiakov pracovať s textom a posilniť pozitívny vzťah ku knihám.

Cieľom Mimočítankového čítania pre 3. ročník je naučiť žiaka čítať s porozumením, vedieť sa orientovať v texte, aplikovať získané poznatky, obohatiť jeho slovnú zásobu o nové výrazové prostriedky, ako aj získavať správny model správania a konania prostredníctvom literárnych postáv.

Pracovný zošit obsahuje 23 tém (textov a úloh) s rôznym zameraním. Témy sú zoradené podľa stupňa náročnosti. Sú veku primerané, náučné, zábavné a rôznorodé. Podporujú u žiaka rozvoj fantázie, predstavivosť, logické myslenie a formujú kultivované vyjadrovanie a správanie sa žiakov. Celým pracovným zošitom sa prelínajú medzipredmetové vzťahy.

Základné fázy práce s pracovným zošitom

1. Prípravná fáza

Slúži na precvičenie mikropohybov očí, zrakovej diferenciacie, ako aj na koncentráciu pozornosti. Svojou hravosťou a netradičnosťou plní aj motivačnú funkciu. Prípravné úlohy sa nachádzajú pred každým textom. Odporúčame ich riešiť spoločne s celou triedou.

2. Čítanie textov

Je zamerané na čítanie s porozumením. Učiteľ by mal správne usmerňovať žiakov pri čítaní a následne i pri reprodukcii. Rôznymi metódami a formami čítania sa žiaci učia byť nielen aktívnymi čitateľmi, ale aj poslucháčmi.

Čítaním si žiaci obohacujú svoju aktívnu aj pasívnu slovnú zásobu. Vo výučbe čítania odporúčame okrem hlasného frontálneho čítania aj tiché čítanie, skupinové čítanie, čítanie v dvojiciach, polohlasné čítanie a pre šikovných žiakov i čítanie „bez hlasu“ (žiak číta potichu a otvára len ústa bez vydania zvuku – pri tomto type čítania učiteľ overuje správnosť čítania následnou reprodukciou prečítaného textu).

3. Práca s textom

Za každým textom nasledujú úlohy, ktoré sú zamerané na prácu s textom. Úlohy sú rovnomerne rozdelené na písomné vypracovanie a ústne vyjadrovanie, čím sa precvičuje ortografia, zraková, verbálna pamäť a komunikačné zručnosti.

Žiak sa učí vyvodzovať závery, prepájať nové získané vedomosti s vedomosťami z iných vyučovacích predmetov a z vlastných skúseností. Náročnejšie úlohy sú zamerané na rozvoj vyšších myšlienkových operácií.

Úlohy si môže učiteľ modifikovať a prispôbovať podľa situácie a zloženia triedy. Je vhodné, aby zvážil, či ich budú žiaci vypracovávať individuálne, alebo v skupinách, prípadne celá trieda frontálne.

V úlohách sú tak ako v predchádzajúcom pracovnom zošite zakomponované rôzne tvary písma v rôznom smere, ktorých čítaním žiaci trénujú postreh, pozornosť, percepciu a pamäť.

Pracovný zošit obsahuje aj úlohy, v ktorých majú žiaci možnosť vyjadriť svoj názor verbálne, neverbálne, kresbou a dramatizáciou situácie.

Nácvičné tabuľky

Na konci metodických poznámok sa nachádzajú nácvičné tabuľky. Sú zamerané na precvičovanie čítania slov so spoluhláskovými skupinami, ktorých čítanie robí ťažkosť slabšie čítajúcim žiakom a žiakom s vývinovými poruchami učenia – dyslektikom.

Ako pracovať s tabuľkami

- precvičujeme čítanie tabuliek v takom poradí, v akom sú v nich slová uvedené;
- tabuľky môžu žiaci čítať individuálne, v skupinách, frontálne;
- žiaci, ktorí si zamieňajú príslušné písmená, si precvičujú čítanie z tabuliek častejšie;
- slová v tabuľkách čítajú žiaci najprv v riadkoch, potom v stĺpcoch;
- ak žiaci zvládnu plynulo čítať slová v riadkoch a stĺpcoch, čítajú slová striedavo (napr. každé druhé slovo alebo čítajú tretie slovo v druhom riadku, stĺpci...).

Metodické návody a námety na prácu s témami v pracovnom zošite

O strome, ktorý mal tajomstvo (s. 2 – 3)

1 Úloha zameraná na rozvoj jazykového citu, zrakového postrehu a postupnosti. Žiaci zoradujú slová od najdlhšieho po najkratšie. Malé písmená zo zoradených slov vpíšu do okienok. Vznikne im slovo **javor**.

Odporúčanie pre učiteľa: S touto úlohou môžu mať ťažkosti žiaci s oslabeným zrakovým vnímaním a slabým jazykovým citom. Odporúčame riešiť úlohu spoločne.

2 Čítanie textu. Pred čítaním samotného textu žiaci čítajú hrubo vytlačené časti slov, čím si precvičujú očné pohyby.

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ číta text nahlas a zámerne robí v niektorých slovách chyby. Žiaci text sledujú očami. Úlohou žiakov je pri chybnom slove tlesknúť a následne ho správne prečítať. Cvičia si tak pozornosť a postreh. Druhé čítanie si zvolí učiteľ podľa zloženia triedy.

3 Medzipredmetové vzťahy – hudobná výchova.

Odporúčanie pre učiteľa: Odporúčame využiť obrázky hudobných nástrojov.

4, 5 Práca s textom a s porozumením obsahu textu. Žiaci ústne odpovedajú na otázky a dedukujú pravdivosť zvýraznených viet.

6 Orientácia v texte. Žiaci na základe obsahu vyhľadávajú a podčiarkujú konkrétnu vetu.

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ vedie žiakov k samostatnému vyjadrovaniu vlastného názoru, podnecuje ich k vzájomnej diskusii o potrebe ochrany životného prostredia.

7 Precvičovanie jazykového citu a zrakového postrehu. Spoločné časti slov sú: **les, javor**.

8 Úloha zameraná na logické uvažovanie. Žiaci vyberajú správnu odpoveď.

9 Medzipredmetové vzťahy – prírodoveda.

Odporúčanie pre učiteľa: Táto úloha môže učiteľovi slúžiť ako spätná väzba pri overovaní vedomostí z prírodovedy. Podľa zloženia triedy si učiteľ zvolí individuálnu alebo skupinovú formu práce.

■ Doplnková úloha

Povedz tri dobré a tri zlé ľudské vlastnosti. Žiaci na základe skúsenosti zo svojho sociálneho prostredia porovnávajú pozitívne a negatívne ľudské vlastnosti. Vlastnosti si konfrontujú v diskusii.

Fraky pre tučniaky (s. 4 – 5)

1 Nácvik očných pohybov a zrakového postrehu. V rade písmen žiaci vyhľadávajú slová a oddelujú ich čiarou. Na základe už rozvinutého správneho jazykového citu by mali bez problémov vetu prečítať v gramaticky správnom tvare. Problém môžu mať žiaci s vývinovými poruchami učenia – dysortografiaci a dyslektici.
Odporúčanie pre učiteľa: Žiaci určia najskôr počet slov vo vete.

2 Čítanie textu. Prvé čítanie – žiaci spoločne prečítajú text nahlas. Druhé čítanie – žiaci čítajú nahlas jednotlivo alebo v dvojiciach.

Odporúčanie pre učiteľa: Dobrí čitatelia môžu čítať text potichu a samostatne.

3 Úloha zameraná na rozvoj logického uvažovania. Žiaci pomocou slov *Snežanka, Severín, snehuliak, kryhy, ladové more* dedukujú správnu odpoveď.

4 Žiaci dedukujú, využívajú vlastné skúsenosti a poznatky, vyberajú správnu odpoveď z ponúknutých možností.

5 Žiaci pracujú s textom a vyhľadávajú v ňom požadované vety. Úloha je zameraná na zdokonaľovanie priestorovej orientácie v texte.

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ môže úlohu rozdeliť: Dievčatá vyhľadávajú vety, ktoré sa týkajú predstavy Snežanky, a chlapci vety o predstavách Severína.

6 Úloha nadväzuje na predchádzajúcu úlohu.

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ rozhovorom so žiakmi zisťuje ich informovanosť o rôznych slávnostiach, vhodnom oblečení a spoločenskom správaní (svadba, krst, operné predstavenie, divadelné predstavenie, ples, koncert, diskotéka...).

7 Práca s textom – orientácia v texte. Žiaci si rozvíjajú slovnú zásobu a zdokonaľujú svoje vyjadrovacie schopnosti.

8 Úloha zameraná na precvičenie pamäti – **kačka, lastovička**.

Odporúčanie pre učiteľa: Žiaci so slabšou pamäťou si zvieratá vyhľadávajú v texte a ich názvy podčiarknu.

9 Žiaci dedukujú, využívajú aj vlastné skúsenosti a poznatky, vyberajú správnu odpoveď z ponúknutých možností.

10 Žiaci odpovedajú celou vetou. Učiteľ vyžaduje od žiakov tvorenie súvislých rozvitých viet.

11 Úloha je zameraná na podporu samostatnosti žiaka pri vyhľadávaní informácií a jeho orientáciu v literatúre. Získanú informáciu zapíše žiak dvoma kratšími vetami.

Sopky (s. 6 – 7)

1 Očná gymnastika. Žiaci čítajú zľava doprava v rade písmen. Dyslektici si čítanie týchto slov zároveň nacvičia. Cvičenie slúži aj na rozvoj zrakového postrehu, žiaci vyhľadávajú dané slová v texte ešte pred prečítaním textu.

Odporúčanie pre učiteľa: Na precvičenie gramatiky žiaci určujú slovný druh daných slov.

2 Čítanie textu. Polovicu textu žiaci čítajú nahlas a druhú polovicu potichu.

Odporúčanie pre učiteľa: Po tichom čítaní je potrebné, aby učiteľ vhodnými otázkami zistil, do akej miery žiaci textu porozumeli.

3, 4 Žiaci ústne odpovedajú na otázky a využívajú vlastné skúsenosti.

Odporúčanie pre učiteľa: Úlohy sú vhodné na skupinovú prácu, napr. chlapci riešia spoločne úlohu 3 a dievčatá úlohu 4.

5 Úloha je zameraná na prácu s textom a orientáciu v texte.

Odporúčanie pre učiteľa: Dyslektikom môže robiť táto úloha problémy, preto by ju mali riešiť v skupine, spoločne so šikovnejšími žiakmi.

6 Žiaci vysvetľujú dané slovo vlastnými slovami. Vyjadrujú svoj vlastný názor. Dané slovo zobrazia neverbálne: pohybom, gestikuláciou, mimikou.

7 Žiaci správne skladajú slová, ktoré sú napísané rôznym písmom a v rôznom smere. Nájdené slová napíšu na linajku. Názvy sopiek *Popokatepetl* a *Krakatoa* sú náročné na výslovnosť a pamäť, preto je vhodné využiť ich ako jazykolamy, čím žiaci trénujú i sluchovú pamäť.

Odporúčanie pre učiteľa: V prípade, že žiaci majú problémy dané slová vylúštiť, učiteľ ich upozorní na názvy sopiek v texte.

8 Žiaci pracujú s textom a hľadajú vo vete slová, ktoré do nej významovo nepatria. Úlohou žiakov je nahradiť ich správnymi výrazmi podľa textu. Cvičia si logické uvažovanie a pozornosť.

9 Žiaci vyberajú vhodné slová, ktoré vyjadrujú ich pocit z príbehu.

10 Cvičenie je zamerané na rozvoj viacerých schopností: orientácia v texte, postreh, jazykový cit a matematická pamäť. Počet nájdených slov žiaci zapíšu.

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ sleduje prácu žiakov. Žiaci s oslabenou pamäťou zložkou budú pravdepodobne používať pri počítaní prsty.

11 Tvorivá úloha vhodná na samostatnú prácu.

Ako líška robila sudcu (s. 8 – 9)

1 Nácvik očných pohybov, zrakového postrehu, pozornosti a diferenciacie.

Odporúčanie pre učiteľa: Pri riešení úlohy odporúčame postupovať nasledovne:

1. spoločné oboznámenie sa so značkami,
2. správne priradenie (pripísanie) písmena pod značku,
3. dešifrovanie slova.

2 Čítanie textu.

Odporúčanie pre učiteľa: Žiaci čítajú text dva razy: 1. čítanie – potichu a zároveň si ceruzou podčiarkujú slová, ktoré sa im čítali najťažšie; 2. čítanie – nahlas.

3 Žiaci odpovedajú celou vetou. Učiteľ vyžaduje od žiakov tvorenie rozvitých viet.

Odporúčanie pre učiteľa: Úlohu môže realizovať ako skupinovú prácu. Žiaci môžu vyjadriť svoj názor na riešenie konfliktu medzi pletenkou a rožkom.

Učiteľ môže výchovne využiť danú tému na rozhovor o vzťahoch medzi žiakmi v triede (príčiny hádok medzi žiakmi...).

4 Každé ponaučenie učiteľ so žiakmi rozoberie a spoločnou úvahou vyberú správne ponaučenie (**Chvastúnstvo sa nevypláca**).

5 Práca s textom. Žiaci vyberajú správne vlastnosti podľa textu.

6 Práca s textom. Úloha je zameraná na orientáciu v texte.

7 Úloha je zameraná na precvičenie si pamäti.

8 Žiaci využívajú poznatky z prírodovedy, prípadne vlastné vedomosti. Úloha je vhodná na samostatnú prácu. Žiaci môžu použiť encyklopédie alebo internet.

9 Žiaci využívajú poznatky z dokumentárnych filmov, z exkurzií, z domu.

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ vysvetlí rozdiel medzi viacerými druhmi pečív: *cereálne, sladké, kukuričné, makové, slané, bezlepkové...*

10 Tvorivá úloha. Žiaci znázorňujú svoju predstavu kresbou.

11 Táto úloha je vhodná na aktívne zapojenie menej prieborných, utiahnutých žiakov, ktorí sa nedokážu sami presadiť medzi aktívnejšími spolužiakmi. Žiaci môžu pracovať aj v skupinách.

12 Žiaci sa vyjadrujú ústne: **Havran a líška, Pampúšik....**

Biela palička (s. 10 – 11)

1 Očná gymnastika. Žiaci správne čítajú slová v smere zhora dolu, zároveň musia postrehnúť chýbajúce samohlásky: **a, á, í**.

2 Odporúčame prečítať text spoločne nahlas a spoločne ho aj dotvoriť.

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ venuje pozornosť žiakom s nižšími komunikačnými schopnosťami a slabšou slovnou zásobou. Šikovnejším žiakom necháva priestor na samostatný prejav (individuálnu prácu).

3 Orientácia v texte. Žiaci vyhľadávajú vetu: *Len starček s bielou palicou opatrne kráča po chodníku.*

4 Žiaci dedukujú na základe vlastných skúseností z okolitého prostredia.

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ výchovne vysvetlí žiakom, ako sa majú správať k postihnutým spolužiakom a spoluobčanom. Zároveň upozorní na význam bielej paličky a pomoc psa.

5 Úloha je zameraná na prácu s textom a orientáciu v ňom.

6, 7 Učiteľ žiakom vysvetlí pojem *zmyslový orgán*. Žiaci využívajú vedomosti z internetu, televízie, prírodovedy, čím sa uplatňujú aj medzipredmetové vzťahy.

8 Úloha je zameraná na rozvoj vyjadrovacích schopností a slovnej zásoby. Učiteľ vedie žiakov k vnímaniu postihnutých ľudí ako seberovných, a tým ich učí aj správne pristupovať k integrovaným postihnutým spolužiakom.

9 Úloha vhodná na skupinovú prácu. Žiaci priradujú názov postihnutia k príslušnej značke. Využívajú skúsenosti z prírodovedy.

10 Žiakov vyzveme, aby sa pokúsili „čítať“ so zatvorenými očami, čím ich vedieme k správnej odpovedi (čítať je možné pomocou *hmatu*). Zároveň ich oboznámime so špeciálnym písmom, ktoré používajú nevidiaci (**Braillovo písmo**).

Dub (s. 12 – 13)

1 Návrik zrkovného postrehu. Žiaci vyhľadajú v rade písmen rôzneho tvaru, smeru a sklonu slovo *dub* (**6-krát**).

Odporúčanie pre učiteľa: Dyslektici a žiaci, ktorí si zamieňajú *b* – *d*, môžu mať s touto úlohou ťažkosti. Slovo *bud* na konci radu môžu vnímať ako hľadané slovo.

2 Skupinové hlasné čítanie textu (napr. polovicu textu čítajú chlapci, druhú polovicu dievčatá a naopak; čítanie po radoch; v dvojiciach; rozdeliť na polovicu podľa abecedného zoznamu).

3 Žiaci dedukujú na základe vlastných skúseností zo životného prostredia a vlastných poznatkov.

4, 5 Práca s textom. Precvičuje sa orientácia v texte a porozumenie textu.

6 Úlohu odporúčame vypracovať v skupinách. Žiaci nájdu názvy stromov: **buk, lípa, javor, breza, topol, osika**.

7 Úloha podporuje medzipredmetové vzťahy (výtvarná výchova). Žiaci znázorňujú kresbou tvary listov a ihlíc. Rôzne tvary listov a ihlíc si môžu nakresliť na hodine výtvarnej výchovy a porovnávať ich.

Odporúčanie pre učiteľa: Žiaci najskôr „nakreslia“ línie listov vo vzduchu.

■ Doplnková úloha

Vymenuj všetky listnaté stromy, ktoré poznáš. Využitie medzipredmetových vzťahov. Úloha je vhodná na samostatnú prácu ako súťaž.

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ zapája najmä menej pribojných žiakov, čím ich motivuje k aktívnej práci.

Agnešine rána sú vždy rovnaké (s. 14 – 15)

1 Úloha je zameraná na precvičenie priestorovej orientácie, jazykového citu a porozumenia textu.

Odporúčanie pre učiteľa: Riešenie úlohy môže spôsobovať problémy dyslektikom. Odporúčame úlohu riešiť spoločne.

2 Čítanie textu. Pred čítaním učiteľ upozorní žiakov na hviezdičku v texte a vysvetlenie pod textom. Žiaci si nacvičia výslovnosť slova *crescendo*. Učiteľ môže vysvetliť jeho význam v hudobnej oblasti (*crescendo – postupne zosilňovať*).

Odporúčanie pre učiteľa: Odporúčame čítať text postupne individuálne nahlas, každý žiak po jednej vete. Precvičujeme pozornosť a sústredenosť pri čítaní.

3, 4 Precvičuje sa porozumenie textu. Žiaci vyberajú správnu odpoveď z ponúknutých možností.

Odporúčanie pre učiteľa: S úlohou môžu mať problémy žiaci so slabším logickým uvažovaním. Keďže sa v texte vyskytuje slovo pekára, žiaci by mohli Agneši priradiť povolanie pekárky. Učiteľ upozorní žiakov, že jej názov povolania je skrytý v texte, preto je vhodné ho hľadať spoločne s celou triedou.

5 Porozumenie a orientácia v texte. Žiaci vyhľadávajú a podčiarkujú vetu podľa zadania.

6 Žiaci spoločne vysvetľujú význam slov a slovných spojení a obohacujú si slovnú zásobu.

7 Úloha precvičuje orientáciu v texte a vyhľadávanie chybných slov. Zameriava sa na postreh, pamäť, porozumenie, priestorovú orientáciu a pozornosť.

8 Úloha podporuje rozvoj slovnej zásoby. Žiaci z vlastných skúseností dedukujú, čo je vôňa a čo zápach. Vyjadrujú ucelené myšlienky rozvíjajúcimi vetami.

Odporúčanie pre učiteľa: Úloha je vhodná na skupinovú prácu.

9, 10 Úlohy zamerané na dedukciu informácií z textu a subjektívny prejav pocitov žiakov. Žiaci písomne sformulujú subjektívne pocity.

11 Úloha vhodná na samostatnú prácu. Je zároveň spätnou väzbou pre učiteľa. Žiaci prezentujú svoj pohľad na životný štýl.

12 Úloha zameraná na fixáciu správneho tvaru vybraných a im príbuzných slov.

■ **Doplnková úloha**

Nakresli si hodiny a vyznač v nich čas, kedy ráno vstávaš. Úloha je zameraná na precvičenie orientácie v čase. Problémy môžu mať deti s vývinovou poruchou učenia. Uplatňujú sa tu zároveň aj medzipredmetové vzťahy.

Poznáš ma? (s. 16 – 17)

1 Návnik očných pohybov a postrehu. Žiaci správne skladajú písmená rôznej veľkosti, usporiadané v rôznom poradí a smere do slov. Vzniknú slová: **Sneženka, Púpava, Konvalinka.**

Odporúčanie pre učiteľa: Úloha môže spôsobovať problémy dyslektikom. Odporúčame ju riešiť spoločne.

2 Čítanie textu. Text obsahuje tri krátke charakteristiky kvetov. Žiaci priradujú názvy kvetov z úlohy 1 k príslušnému textu. Názov napíšu na farebné plôšky.

Odporúčanie pre učiteľa: Odporúčame čítať v troch skupinách. Na záver si môžu žiaci podľa obsahu textov utvoriť hádanky.

3 Žiaci farebne skladajú druhový a rodový názov kvetu. Vychádzajú z poznatkov získaných z textu, z prírodovedy, encyklopédií, internetu a iných médií. Riešenie: **konvalinka voňavá, snežienka jarná, púpava lekárska.**

Odporúčanie pre učiteľa: Úlohu môže učiteľ rozšíriť otázkami: *Ktorému z uvedených kvetov sa hovorí posol jari a prečo? Akých poslov jari ešte poznáš?*

4 Pri riešení úlohy žiaci vychádzajú z textu. Precvičujú si orientáciu v texte a pamäť.

5 Úloha na dedukciu, rozvoj slovnej zásoby a vyjadrovacích schopností.

6 Žiaci vychádzajú pri riešení z textu a z rôznych informačných zdrojov.

7 Žiaci využívajú intuíciu. Vyberajú z ponúknutých symbolov. Úloha je vhodná na prevenciu a ochranu zdravia pred jedovatými látkami.

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ upozorní žiakov na skladovanie chemikálií a následky ich požitia.

8 Žiaci uplatňujú porozumenie textu. Vyžadujeme písanie celého názvu rastliny (**púpava lekárska**).

■ **Doplnková úloha**

Povedz názvy ďalších liečivých rastlín, ktoré poznáš.

Úloha vhodná na skupinovú alebo samostatnú prácu.

Odporúčanie pre učiteľa: Odporúčame pracovať s Atlasom liečivých rastlín, odbornými knihami alebo s encyklopédiou.

Ako sa živia rastliny (s. 18 – 19)

1 Cvičenie zamerané na očné pohyby, zrakovú a sluchovú diferenciaciu.

Odporúčanie pre učiteľa: Žiaci by mali slová prečítať nahlas tak, ako sú napísané. Učiteľ sleduje, či žiaci sluchom vnímajú nesprávny zvukový obraz a zrakom nesprávny zrakový obraz slov. S touto úlohou môžu mať problém žiaci so sluchovým a zrakovým oslabením, dyslektici, dysortografici a žiaci s ADHD, ktorí potrebujú učiteľovo usmernenie.

2 Čítanie textu. Prvýkrát číta text učiteľ nahlas a zámerne robí chyby. Žiaci nesprávne slová opravujú. Druhýkrát čítajú text žiaci so správnou intonáciou viet a moduláciou hlasu.

3 Využitie poznatkov z prírodovedy.

Odporúčanie pre učiteľa: Ak sa v triede vyskytuje väčšie množstvo slabších žiakov, odporúčame pracovať v skupinách.

4 Úloha rozvíja priestorovú orientáciu v texte a porozumenie jeho obsahu. Nájdené slová z textu žiaci prepíšu na linajku.

5 Úloha precvičuje porozumenie a orientáciu v texte.

6 Žiaci verbálne vyjadrujú význam vety *Stromy sú pľúcami našej Zeme*. Upevňujú sa medzipredmetové vzťahy s prírodovedou.

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ žiakom priblíži význam pojmu pľúca v danej vete – stromy „vyrábajú“ pre človeka kyslík.

7, 8 Úlohy zamerané na rozvoj komunikačných schopností a aktívnej slovnej zásoby. Žiaci využívajú získané poznatky z prírodovedy a z vlastného pozorovania prírody. Zakružkujú rastliny, ktoré rastú na lúke a ktoré sú potrebné pre správnu výživu.

9 Úloha na rozvoj logického uvažovania a dedukcie.

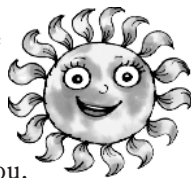
■ Doplnkové úlohy

Aký majú pre teba význam rastliny? Žiaci vyjadrujú svoj názor.

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ vedie dialóg so žiakmi na danú tému.

Zahraj sa v dvojici so spolužiakom na dedka Ondreja a vnuka Janka. Dramatizácia textu.

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ zapája menej aktívnych a nesmelých žiakov.

Slon (s. 20 – 21)

1 Očná gymnastika. Precvičujeme pozornosť a zrakovú diferenciaciu. Žiaci čítajú len písmená rovnakej veľkosti. Nájdu a prečítajú: **SLON, SLONICA, sloníča**.

2 Čítanie textu. Žiaci prečítajú text spoločne nahlas. Učiteľ prečíta so žiakmi prvý odsek a udá správne tempo tak, aby stíhali aj pomalšie čítajúci žiaci.

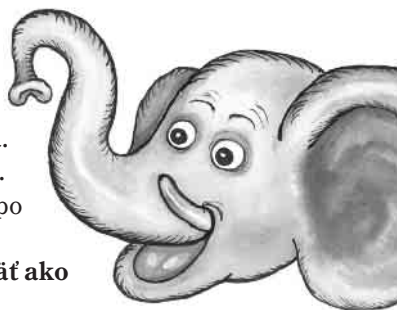
3 Žiaci čítajú podľa inštrukcie. Koniec vety: ... **pamäť ako slon, buď na to hrdý!**

4 Práca s textom. Žiaci ústne, podľa svojho názoru, vyjadrujú význam farebne odlíšených slov. Upresňujú si tak ich význam a precvičujú si schopnosť verbálne vysvetliť význam slova. Učiteľ dbá o vyjadrovanie sa celými vetami (synonymá budú iba prvým krokom k splneniu úlohy).

5 Žiaci ústne odpovedajú na otázky a učiteľ si môže overiť mieru porozumenia textu. Úloha núti žiaka vybavovať si poznatky z textu, rozvíja jeho vyjadrovačie schopnosti a slovnú zásobu.

6 Žiaci hľadajú vo vetách slová, ktoré do nich významovo nepatria, príp. porovnávajú vety s vetami v texte. Vety, ktoré sú zhodné s textom, označia.

7 Úloha zameraná na posilnenie pamätevej zložky.

8, 9 Úloha zameraná na získavanie a rozširovanie poznatkov prostredníctvom médií, knižnice. Žiaci môžu pracovať v skupinách.

■ Doplnková úloha

Poznáš nejakú rozprávku o slonovi? Povedz jej názov. Žiaci využívajú vlastné poznatky z literárnych diel, napr. **Dumbo**.

Čarovný prsteň (s. 22 – 23)

1 Úloha zameraná na očné pohyby a zrakovú diferenciáciu. Žiaci čítajú písme-
ná zľava doprava a zároveň prečiarkujú slabiku **LO**. Slová oddelia čiarou. Vznik-
ne slovné spojenie: **JANULKA FAZULKA**.

2 Čítanie textu.

Odporúčanie pre učiteľa: Žiaci čítajú text dva razy: 1. čítanie – spoločne nahlas až po odsek, v ktorom chýba samohláska *a* (v tomto odseku pri pomalom čítaní dopĺňajú ceruzou chýbajúce hlásky); 2. čítanie – po odsekoch, každý odsek rôzne emocionálne zafarbený (uplakane, šťastne, smutne, nahnevane, posmešne...).

3 Porozumenie textu. Žiaci ústne odpovedajú na otázky.

4 Tvorivá úloha. Žiaci verbálne a neverbálne vyjadrujú svoje predstavy, ako by sa mohol príbeh skončiť.

5 Úloha na precvičenie orientácie v texte. Žiaci vyhľadávajú a podčiarkujú v texte určené slová.

Odporúčanie pre učiteľa: Určené slová žiaci vyhľadávajú spamäti bez zrakovej opory (t. j. žiak sa nevracia zrakom k určeným slovám v úlohe). Touto úlohou sa precvičuje aj sluchová pamäť.

6 Žiaci píšu slová s opačným významom. Rozširujú si slovnú zásobu.

Odporúčanie pre učiteľa: Žiaci so slabšími vyjadro-
vacími schopnosťami môžu mať s touto úlohou
problémy. Odporúčame pracovať v skupinách.

7 Žiaci ústne, na základe svojho názoru, vyjad-
rujú význam hrubo vyznačených slovných spojení
v texte.

■ Doplnkové úlohy

Akú rozprávku ti príbeh pripomína? Žiaci vy-
užívajú vlastné poznatky z literárnych diel, napr.
Palculienka, Janko Hraško.

**Komu by si chcel/-a urobiť radosť, keby si
mal/-a čarovný prsteň?** Úloha zameraná na roz-
voj pozitívnych vzťahov medzi ľuďmi, vzájomnú
pomoc, morálne hodnoty.

Načo je v škole školník (s. 24 – 25)

1 Úloha na očné pohyby. Žiaci čítajú písmená podľa návodu v smere šípky. Vznikne im názov textu **NAČO JE V ŠKOLE ŠKOLNÍK**.

Odporúčanie pre učiteľa: Názov napíšu na línajku farebne/tlačeným písmom.

2 Čítanie textu.

Odporúčanie pre učiteľa: Text žiaci môžu čítať:

- a) nahlas v trojiciach (vhodné je vytvoriť trojicu, v ktorej sa bude nachádzať aj slabšie čítajúci žiak);
- b) formou tichého individuálneho čítania.

3 Práca s textom. Úloha zameraná na orientáciu v texte a porozumenie textu.

4 Úloha je zameraná na rozvoj fantázie, tvorivosti, komunikačných schopností a slovnej zásoby.

5 Úloha na rozvoj logického uvažovania. Žiaci uvažujú o následkoch nesprávneho konania a impulzívneho správania. Slúži ako prevencia vzniku úrazu.

6 Odporúčame úlohu zadať ako samostatnú prácu. Po vypracovaní žiaci zdôvodňujú vlastný výber.

7 Úloha slúži pre učiteľa ako spätná väzba o znalosti a rešpektovaní školského poriadku žiakmi.

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ môže so žiakmi rozvinúť diskusiu o potrebe dodržiavania školského poriadku najmä vtedy, keď sa v triede vyskytuje viac žiakov s problematickým správaním. Témy: Školský poriadok ako kompromis a súbor pravidiel pre rôznych žiakov. Čo by sa stalo, keby školský poriadok neexistoval? Aké iné pravidlá žiaci poznajú (zákony, pravidlá cestnej premávky...)? Prečo je dôležité rešpektovať pravidlá?

8, 9 Cvičenia vhodné na skupinovú prácu. Žiaci vyjadrujú svoje názory na učiteľa/-tku. Učia sa objektívne hodnotiť.

■ Doplnková úloha

Povedz, čo by malo byť v škole prísne zakázané. Žiaci vyjadrujú názor na základe vlastných skúseností.

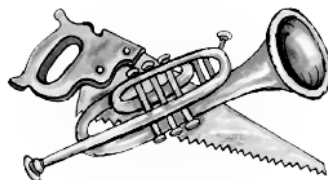
Deväťoro remesiel (s. 26 – 27)

1 Očná gymnastika. Žiaci vkladajú do slov chýbajúce samohlásky – e, o, á, é. Žiaci si rozširujú svoju slovnú zásobu – vysvetlia si príslovie.

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ touto úlohou môže precvičiť rozdelenie hlások.

2 Čítanie textu.

Odporúčanie pre učiteľa: Žiaci môžu čítať báseň rôznymi spôsobmi: prvú strofu dievčatá, druhú chlapci, tretiu prvý rad, štvrtú všetci spolu, piatu dvojice...

3 Žiaci si precvičujú orientáciu v texte, vyhľadávajú a podčiarkujú všetky názvy remesiel v texte.

Odporúčanie pre učiteľa: Žiaci ich môžu znázorniť pantomímou.

4 Žiaci vysvetľujú význam hrubo vyznačených veršov vlastnými slovami. Vyjadrujú svoj názor. Úloha slúži ako spätná väzba pre učiteľa, či pochopili obsah veršov, do akej miery vedia interpretovať text básne.

5 Žiaci vyberajú vhodné slová, ktoré vyjadrujú ich pocit z prečítanej básne.

6 Žiaci pracujú s poslednými dvoma veršami. Dedukciou zisťujú pomenovanie remesla, ktoré sa vo veršoch skrýva (**básnik**). Učiteľ môže vysvetliť formálnu hru slov: *zabásne – na básne*.

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ môže využiť posledné verše na prevenciu proti kriminalite.

7 Úloha zameraná na zrkovú diferenciaciu a orientáciu v texte. Žiaci vyhľadávajú hrubo vytlačené písmená, ktoré skladajú do slov. Vzniknú názvy remesiel – **pekár, lesník, zlatník**.

8 Úloha zameraná na vyjadrenie vlastného názoru.

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ môže dať priestor žiakom na vytvorenie novej strofy o remesle, ktoré si žiak vybral. Odporúčame pracovať v skupinách.

■ Doplnkové úlohy

Ktoré remeslo sa ti v básni najviac páčilo? Žiaci vyjadrujú svoj názor ucelebnými vetami.

Doplň k slovám z básne slová, ktoré sa budú s nimi rýmovať (krava, treba, žiakov, trúby, hájnikom, breh). Úloha je zameraná na rozvoj jazykového citu a orientáciu v texte (**krava – tráva, trúby – duby, treba – neba, hájnikom – zbojníkom, žiakov – vtákov, breh – sneh**).

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ dané slová napíše vopred na tabuľu.

Vyber si jednu strofu z básne a nauč sa ju naspamäť. Cvičenie zamerané na rozvoj pamäti.

Prosím si bielu baretku (s. 28 – 29)

1 Žiaci skladajú slová v smere šípky sprava doľava, hore dole. Vznikne im meno spisovateľky **MÁRIA ĎURÍČKOVÁ**.

Odporúčanie pre učiteľa: Rozhovorom si žiaci priblížia literárne diela spisovateľky (Danka a Janka, O Guľkovi Bombuľkovi, Jožko Mrkvička Spáč, Majka Tárajka, Čarovná píšťalka, Sestričky z Topánika, O dvanástich mesiačkoch...).

2 Nadpis a slová v texte sú napísané v opačnom smere. Žiaci ich prečítajú ešte pred čítaním textu. Čítanie odporúčame realizovať v dvoch fázach. Prvé čítanie ako tiché individuálne čítanie a pri druhom čítaní učiteľ číta text nahlas

a zámerne robí chyby v niektorých slovách. Úlohou žiakov je pri chybnom slove tlesknúť a následne ho správne prečítať. Cvičia si tak pozornosť a postreh.

3 Vychádzajúc z textu, žiaci dedukujú vek hlavných postáv.

4 Žiaci vysvetľujú význam hrubo vytlačenej vety vlastnými slovami. Vyjadrujú svoj názor. Úloha slúži ako spätná väzba, či pochopili obsah textu i samej vety.

5 Učiteľ si overuje porozumenie textu. Žiaci ústne odpovedajú na otázky.

6 Žiaci správne skladajú slová do vety. Precvičujeme očné pohyby, priestorovú orientáciu a jazykový cit.

7 Žiaci priradujú k slovom slová s rovnakým alebo podobným významom (synonymá). Rozvíjajú si slovnú zásobu.

Odporúčanie pre učiteľa: Odporúčame pracovať v skupinách. Dysortografici a žiaci s chudobnejšou slovnou zásobou môžu mať s úlohou problémy.

■ Doplnkové úlohy

Povedz niektoré pravidlá slušného správania k starším ľuďom, ktoré poznáš. Žiaci spoločne formulujú pravidlá slušného správania, ktoré poznajú a ktorými sa riadia.

Spočítaj, koľkokrát sa v texte nachádza slovo jazyk.

Precvičovanie orientácie v texte a postrehu.

Odporúčanie pre učiteľa: Okrem slova jazyk žiaci vyhľadávajú v texte vybrané a im príbuzné slová.

Chorá Marienka (s. 30 – 31)

1 Žiaci pracujú s frazeologizmami. Dopĺňajú vhodné slová tak, aby obsahovali náležité slová. Vzniknú príslovia a porekadlá: **V zdravom – tele zdravý duch. Zdravie si za peniaze nekúpiš. Veselá myseľ pol zdravia, smutné myšlienky chorým ťa spravia.**

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ pomôže žiakom pochopiť význam jednotlivých frazeologizmov.

2 Čítanie textu sa môže uskutočniť v dvoch fázach. Prvé čítanie je hlasné samostatné čítanie slabšie čítajúcich žiakov, ostatní žiaci čítajú potichu. Druhýkrát žiaci čítajú frontálne nahlas.

3 Reprodukcia textu.

4 Učiteľ vysvetlí žiakom pojem **antibiotiká**, ich význam. Následne žiaci vyberajú správnu odpoveď.

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ môže žiakom vysvetliť pojem *probiotiká*, ktorý patrí v súčasnosti medzi frekventované slová.

5 Žiaci podľa textu určujú príčiny ochorenia. Cvičenie je zamerané na logiku, postreh a orientáciu v texte.

6 Úloha nadväzuje na úlohu 5.

7 Úloha je vhodná na skupinovú prácu. Žiaci z vlastných skúseností pridávajú ďalšie možnosti, ktoré vedú k prevencii chorôb.

8 Úloha zameraná na logické uvažovanie. Žiaci slovne formulujú a modelujú situáciu, ktorá by mohla nastať u Marienky v prípade zlej životosprávy. Úloha pôsobí výchovne.

9 Úloha je vhodná na domácu úlohu. Žiaci sa môžu o svojich prekonaných chorobách porozprávať s rodičmi. Postupne si uvedomujú hodnotu zdravia.

10 Úloha zameraná na posilnenie pamäti.

Doplnková úloha

■ **Utvor nápojový lístok pre svojho spolužiaka.**

Žiaci podľa vlastných skúseností tvoria nápojový lístok.

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ poučí žiakov o škodlivosti požívania alkoholických nápojov (*droga*), sladených nápojov (*obezita*), nápojov s umelými sladidlami a konzervačnými látkami (*emulgátor*).

Trenčiansky hrad (s. 32 – 33)

1 Cvičenie očných pohybov. Pred čítaním žiaci vpíšu do okienok chýbajúce samohlásky v poradí, v akom sú určené. Následne čítajú prísmeňá v smere šípkov podľa vzoru. Vznikne im slovné spojenie **OMAROVA STUDŇA LÁSKY**.

2 Čítanie textu odporúčame urobiť v dvoch fázach. Prvé čítanie bude hlasné čítanie v dvojiciach. Žiaci spoločne vylúšia názov mesta **TRENČÍN**. Druhé čítanie je tiché individuálne.

Odporúčanie pre učiteľa: Dvojicu vytvárame z jedného dobre a z jedného slabšie čítajúceho žiaka.

3 Žiaci ústne odpovedajú na otázky. Vychádzajú z vlastných skúseností a informácií získaných z textu.

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ upozorní žiakov, že aj v súčasnosti existujú princovia a princezné, avšak odlišné ako princovia a princezné z rozprávok (britské kráľovstvo, dánske kráľovstvo, monacké kniežatstvo, španielske kráľovstvo).

4 Žiaci vysvetľujú vlastnými slovami význam farebne vyznačenej vety v texte *Vodu máš, ale srdce nie*.

5 Úloha zameraná na triedenie názvov obchodných domov a hradov do skupín. *Odporúčanie pre učiteľa:* Učiteľ touto úlohou poukáže na súčasnú „obchodnú, nákupnú turistiku a kultúru“, ktorú čoraz viac rodičia s deťmi uprednostňujú pred návštevou historických pamiatok, prírody a kultúrnych podujatí.

6 Žiaci podľa vlastných skúseností a znalostí vymenujú hrady a zámky, ktoré navštívili alebo videli. Názov jedného hradu zapíšu na linajku.

Odporúčanie pre učiteľa: Žiaci môžu priniesť na vyučovaciu hodinu obrázkový materiál (pohľadnice, fotografie, prospekty).

7 Žiaci využívajú vlastné skúsenosti, zároveň je úloha zameraná aj na precvičenie si pamäti.

■ **Doplňkové úlohy**

Aká kultúrna pamiatka sa nachádza v tvojom okolí? Úloha je zameraná na poznávanie krás a kultúrnych pamiatok okolia, v ktorom žiaci žijú (múzeum, hrad, zámok, pamätná izba, mestská časť, radnica, kúpele...).

V texte vyhľadaj vybrané a im príbuzné slová. Žiaci si precvičujú pravopis vyhľadávaním slov v konkrétnom kontexte.

Navrhni plagát pre návštevníkov kultúrnej pamiatky, ktorá sa nachádza v tvojom okolí. Tvorivá úloha. Učiteľ ju môže využiť na hodine výtvarnej výchovy.

V Hornom Popletenci (s. 34 – 35)

1 Precvičovanie zrakovej analýzy a postrehu. Žiaci dopĺňajú vynechané písmeno **o**. Napíšu správne mená: **Nevedko, Rozumko, Mudroško, Popletko**.

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ môže so žiakmi rozobrať význam každého mena. Žiaci môžu vymyslieť ďalšie vtipné mená.

2 Čítanie textu má niekoľko etáp:

- Najskôr si žiaci nacvičia čítanie slov a viet, ktoré sú zapísané rozličnou veľkosťou a typom písma.
- Učiteľ číta nahlas celý text a robí zámerne chyby v niektorých slovách. Žiaci sledujú text očami. Úlohou žiakov je pri chybnom slove dupnúť nohou. Cvičia si tak pozornosť a postreh.
- Tiché individuálne čítanie celého textu.

3 Žiaci odpovedajú ústne na otázky. Úloha slúži učiteľovi na kontrolu porozumenia textu pri tichom čítaní.

4 Žiaci vysvetľujú vlastnými slovami význam farbených slovných spojení (*dali hlavy dokoľpy, múry ako ementál*).

5 Úloha zameraná na rozvoj fantázie, tvorivosti a predstavivosti. Žiaci vymýšľajú vtipné mená členom rodiny.

6 Žiaci pracujú s textom a orientujú sa v ňom.

7 Žiaci vyberajú z uvedených možností správnu odpoveď. Vychádzajú z textu.

8 Využitie medzipredmetových vzťahov s dopravnou výchovou. Žiaci správne priradujú názvy k vyobrazeným dopravným značkám.

9 Žiaci analyzujú príčinu pádu strechy na základe logického uvažovania.

■ Doplnkové úlohy

Vymenuj dopravné prostriedky, ktoré sa pohybujú po ceste, po koľajniciach, po vode, vo vzduchu. Využitie medzipredmetových vzťahov.

Nakresli dopravné značky, ktoré vidíš cestou do školy. (*Priechod pre chodcov, Pozor, deti!, Svetelné signály, Zákaz vjazdu všetkých motorových vozidiel, Hlavná cesta...*). Úlohu je vhodné realizovať na hodine výtvarnej výchovy.

Ahoj, milovníci turistiky! (s. 36 – 37)

1 Očná gymnastika. Žiaci v smere zľava doprava vyhľadávajú slovo *turistika* v rade písmen. Počet nájdených slov žiaci zapíšu do rámečka (4).

2 Čítanie textu. Text je rozdelený na dve časti. Prvá časť obsahuje slová s vynechanými písmenami. Neúplné slová najprv žiaci spoločne doplnia, potom túto časť prečítajú spolu nahlas. Druhá časť žiaci čítajú v troch skupinách.

3 Práca s textom. Cvičenie zrkadlového postrehu a pamäti. Žiaci určujú, kto bol organizátorom výletu.

4 Cvičenie nadväznosti a orientácie v čase. Učiteľ sleduje, či žiaci zachytili presný sled udalostí.

5 Žiaci samostatne stručne dopĺňajú program k uvedeným hodinám. Predchádzajúca úloha im môže slúžiť ako pomôcka.

6 Tvorivá úloha. Žiaci vymýšľajú vlastný vtipný názov pohostinstva.

7 Žiaci z vlastných skúseností vymenúvajú turistické oblečenie (*šiltovka, nepremokavá bunda, tričko, ponožky, tepláková súprava, vzdušné voľné nohavice, rukavice, slnečné okuliare, „vibramy“, pevné tenisky s hrubou podrážkou, pršiplášť...*).

8 Učiteľ nakreslí mapu na tabuľu. Žiaci spoločne vyznačujú farebnou kriedou trasu výletu v presnom poradí.

9 Žiaci vyberajú z ponúknutých možností správnu odpoveď.

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ oboznámi žiakov s hipoterapiou (využitie koňa pri liečbe telesne postihnutých jedincov) a s canisterapiou (pozitívne pôsobenie psa na zdravie človeka).

O Števkovi Zvedakovi (s. 38 – 39)

1 Žiaci si precvičujú očné pohyby. Čítajú písmená v smere šípok, zároveň dopĺňajú písmeno **o**. Vzniknú im slová **POPOKATEPETL, STROMBOLI**.

2 Čítanie textu sa môže uskutočniť v dvoch fázach. Pri prvom čítaní čítajú prvú polovicu textu žiaci nahlas spoločne a druhú polovicu textu čítajú sami potichu. Pri druhom čítaní sa žiaci striedajú v čítaní po kratších úsekoch, ostatní zrakom sledujú text.

3, 4 Práca s textom. Žiaci správne vyberajú odpoveď podľa textu a vyhľadávajú vety podľa zadania.

5 Úloha je vhodná na samostatnú prácu. Zároveň si učiteľ overuje, ako žiaci pochopili obsah textu.

6 Žiaci dedukujú na základe svojich poznatkov z textu, literatúry a médií.

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ dbá, aby žiaci odpovedali celou vetou.

7 Úloha zameraná na precvičenie pamäti a upevnenie poznatkov. Žiaci si vybavujú názvy sopiek zo strany 6.

8 Úloha vhodná na samostatnú prácu. Žiaci vyberajú správnu odpoveď z ponúknutých možností.

9 Cvičenie zamerané na postreh a očné pohyby. Správnym vyškrtaním písmen vznikne slovo **ETNA**.

■ Doplnková úloha

Povedz k slovu slovo opačného významu (antonymum).

bezpečný neobyčajný studená pomaly chorý hlboko

Úloha zameraná na precvičenie jazykového citu a slovnej zásoby.

Pochabené zhuby (s. 40 – 41)

1 Návnik očných pohybov a zrakovej analýzy. Žiaci správne čítajú poškodené písmená v smere zľava doprava. Vzniknú im slová: **JAŠTERICA, POLIEVKA, ROZHOVOR, VEVERICA**.

2 Frontálne hlasné čítanie textu. Po prečítaní textu žiaci spoločne čítajú len hrubo vytlačené slová a zamieňajú ich za správne výrazy **najedovala – najedla** (správne výrazy sú uvedené za textom v rovnakom poradí ako v texte).

3 Žiaci čítajú text so správnymi výrazmi. Striedajú sa v čítaní po kratších úsekoch, ostatní sledujú text zrakom.

4 Žiaci odpovedajú ústne na otázky. Úloha na kontrolu porozumenia textu.

5 Žiaci vyfarbujú na obrázku názvy jedlých húb. Pri správnom vyfarbení vznikne obrázok huby. Úlohu odporúčame riešiť v skupinách. Žiaci môžu použiť encyklopédiu a vlastné skúsenosti.

6 Úloha je vhodná na skupinovú prácu, nakoľko nie všetky deti poznajú názvy jedál z húb.

7 Orientácia v texte. Žiaci dopĺňajú vhodné prirovnania podľa textu.

8 Samostatná práca. Žiaci kreslia huby na základe vlastných skúseností a poznatkov z prírodovedy.

■ Doplnkové úlohy

Prečítaj si text v dvojici so spolužiakom (chlapci môžu použiť chlapčenské mená). Učiteľ s ostatnými žiakmi sleduje správnosť čítaného textu, chyby okamžite spoločne opravujú.

Povedz, aké huby môžeme jesť. Žiaci využívajú vlastné poznatky a skúsenosti.

Športové spravodajstvo (s. 42 – 43)

1 Precvičovanie jazykového citu. Žiaci vyberajú z radu slov slovo, ktoré patrí do názvu textu, a následne ho napíšu do nadpisu na linajku.

2 Čítanie textu je dvojfázové. Prvé čítanie odporúčame realizovať individuálne nahlas po odsekoch. pri druhom čítaní môžu žiaci text zdramatizovať – čítať ho ako športoví komentátori.

3 Práca s textom. Žiaci hľadajú a podčiarkujú osem neznmyslov. Úloha je zameraná aj na precvičenie orientácie v čase.

Odporúčanie pre učiteľa: Úloha je vhodná na prácu v skupinách, pretože nie všetci žiaci poznajú športovcov a športové disciplíny.

4, 5 Úlohy precvičujú orientáciu v texte. Žiaci vyhľadávajú pravdivú správu a nájdené športové disciplíny zakrúžkujú. Jednotlivé športové disciplíny môžu znázorniť pantomímou.

6 Žiaci vyberajú správnu odpoveď z ponúknutých možností na základe vlastných poznatkov.

7 Tvorivá úloha zameraná na rozvoj fantázie, predstavivosti a vyjadrovacích schopností. Žiaci vymýšľajú vtipnú športovú správu.

Odporúčanie pre učiteľa: Učiteľ povzbudzuje menej aktívnych žiakov.

8 Úloha vhodná na samostatnú prácu.

9 Žiaci vyfarbujú názvy športových disciplín, v ktorých sa používa lopta. Pri správnom vyfarbení vznikne obrázok lopty. Úlohu odporúčame vypracovať individuálne.

Prekvapenie pre Zuzku (s. 44 – 45)

1 Úloha na zrkovú syntézu. Správnym spojením slabík vzniknú slová: **hrniec, mikrovlnka, naberačka, taniere, príbor, pohár.**

2 Čítanie textu. Úvodnú časť čítajú žiaci nahlas spoločne. Postup čítajú potichu individuálne. Časti receptu sú rozhádzané. Žiaci pri druhom čítaní zoraďujú jednotlivé časti v správnom poradí a označujú ich číslom. Pri poslednom čítaní žiaci prečítajú postup v správnom poradí.

- 3** Žiaci vyberajú správnu odpoveď z ponúknutých možností podľa textu.
- 4** Úloha zameraná na prácu v skupinách. Žiaci si pri riešení tejto úlohy pomáhajú textom.
- 5** Žiaci reprodukovujú ústne úvodnú časť textu. Učiteľ dbá na vyjadrovanie sa v rozvitých vetách.
- 6** Reprodukcia postupu prípravy koláča. Žiaci si precvičujú pamäť.
- 7** Žiaci sa musia rýchlo zorientovať v texte. Žiaci pomenujú a krúžkujú v texte kuchynské pomôcky.
- 8** Úloha vhodná na domácu úlohu. Žiaci napíšu názov kuchárskej knihy, ktorú používa ich mama. Ak doma nemajú kuchársku knihu, môžu vyhľadať názov na internete, v knižnici, prípadne si ho vymyslieť.
- 9** Úloha zameraná na precvičenie zrakovej pamäti. Využitie medzipredmetových vzťahov s výtvarnou výchovou.

Máš dobrú pamäť? (s. 46 – 47)

1 Pracovný list je určený na zhrnutie získaných poznatkov a skúseností z niektorých textov a úloh z pracovného zošita. Zároveň slúži na precvičenie pamäti a je spätnou väzbou pre učiteľa, ako sa žiaci naučili pracovať s danými úlohami a ako pochopili obsah textov.

Test pozostáva z 12 otázok. Žiaci vyberajú z troch odpovedí. Správne odpovede: 1 – a, 2 – b, 3 – c, 4 – b, 5 – a, 6 – a, 7 – c, 8 – b, 9 – c, 10 – b, 11 – b, 12 – a

Vyhodnotenie testu robia žiaci spoločne. Učiteľ hovorí správne odpovede a žiaci ich porovnávajú so svojimi odpoveďami.

Za každú správnu odpoveď má každý žiak jeden bod. Po spočítaní získaných bodov si žiaci prečítajú výsledné hodnotenie.

2 Tvorivá úloha. Žiaci vymýšľajú test podľa úlohy 1. Musia poznať informáciu, na ktorú sa pýtajú, musia sformulovať otázku a musia uviesť jednoznačne správnu odpoveď a vymyslieť nesprávne odpovede.

3 Úloha vhodná na samostatnú prácu. Správne odpovede sú vyjadrené obrázkami. Miera konkretizácie odpovede obrázkom je nižšia. Rozvíja sa abstraktné myslenie.

■ Doplnková úloha

Ak poznáš nejaké hádanky, povedz ich spolužiakom. Žiaci využívajú vlastné poznatky.

BAJO, I.: **Pedagogika špecializovaných tried základnej školy.**

Bratislava: Univerzita Komenského, 1983, 162 s.

BALLOVÁ, A. – BERNÁTHOVÁ, M. a kol.: **Metodická príručka na vyučovanie slovenského jazyka a literatúry v 3. ročníku základnej školy.**

Bratislava: SPN, 1986, 341 s.

BALLOVÁ, A. – BERNÁTHOVÁ, M. a kol.: **Metodická príručka na vyučovanie slovenského jazyka a literatúry vo 4. ročníku základnej školy.**

Bratislava: SPN, 1987, 292 s.

Krátky slovník slovenského jazyka.

Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV, 2003, 943 s. ISBN 80-224-0003-3

LECHTA, V.: **Terapia narušenej komunikačnej schopnosti.**

Martin: Osveta, 2002, 270 s. ISBN 80-8063-092-5

Metodický pokyn č. 7/2009-R z 28. apríla 2009 na hodnotenie žiakov základnej školy, Príloha č. 4 k Metodickému pokynu č. 7/2009-R

Metodicko-informatívny materiál: Žiak s poruchami správania v základnej a strednej škole, schválené MŠ SR dňa 31. augusta 2004 rozhodnutím č. CD-2004-12004/23602-1:095 s platnosťou od 2. septembra 2004

MIKULAJOVÁ, M. – RAFAJDUSOVÁ, I.: **Vývinová dysfázia. Špecificky narušený vývin reči.** Bratislava: M. Mikulajová a I. Rafajdusová, 1993, 288 s. ISBN 80-900445-0-6

OBRANCOVÁ, E. – HELDOVÁ, D. – LUKAČKOVÁ, Z. – SKLENÁROVÁ, I.: **Čitateľská gramotnosť žiakov 4. ročníka ZŠ.**

Bratislava: Štátny pedagogický ústav, 2004, 57 s.

ŠKODOVÁ, E. – JEDLIČKA, I. a kol.: **Klinická logopedie.**

Praha: Portál, 2007, 615 s. ISBN 978-80-7367-340-6

Zákon č. 245/08 Z. z. z 22. mája 2008 o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov

ZELINKOVÁ, O.: **Dyslexia v predškolnímu veku?**

Praha: Portál, 2008, 197 s. ISBN 978-80-7367-321-5 (brož.)

Nácvičná tabuľka

Spoluhláskové skupiny

Ak sa ti ťažšie čítajú niektoré slová, precvičuj si ich v tabuľkách kedykoľvek.

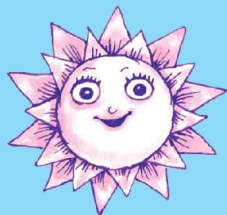
dľh	krt	krk	kľb	vrt	vlk	žrd'	žľč
plť	třň	vrč	krv	hrb	hlt	chrt	vrch
trp	krb	vrh	cvrk	frnk	krst	prst	spln
srsť	stľp	škrk	škrt	štrk	sklz	tľcť	trsť
vrzg	brnk	strč	štrng	štvrt'	smršť	žblnk	vtľcť

blcha	brko	hmla	mlčí	chlpy	slza	sklo	zrno
krty	sňňa	vľča	kľže	hřba	vřba	vřta	trhá
plný	plní	hltá	drzý	krčí	žltý	fřka	drží
hrtan	chlpáč	krpáň	krčah	křkať	škrob	hrmot	hrkot
hrdlo	mrkva	krčma	klbko	plnka	brzda	srdce	strmý

brblať	drcnúť	splniť	hrnčiar	krčmár	mrznúť
člnkár	strčiť	strmeň	drhnúť	vrchnák	šplhať
zvlhol	vřzgať	zvršok	štrkáč	škřkať	šklbať
hřstka	skrkvať	strmhlav	střpnuť	škvrna	štvrtok
vkľznuť	zhltnúť	zmrznúť	zmlķnuť	zdrsnieť	štvrtřok

Autorky pracovného zošita **Mimočítankové čítanie** pôsobia ako špeciálne pedagogičky v Centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Malackách, kde sa venujú diagnostike a reedukácii vývinových porúch učenia (dyslexie, dysortografie, dysgrafie a dyskalkúlie).

Na základe skúseností, ktoré získali počas špeciálno-pedagogickej práce, ale aj z dôvodu neustále narastajúceho počtu žiakov, ktorí majú ťažkosti s technikou čítania a s čítaním s porozumením, sa rozhodli pripraviť ďalší pracovný zošit **Mimočítankové čítanie** (1. vydanie 2009), určený najmä tretiakom. Obsahuje pracovné dvojstrany, na ktorých si žiaci prostredníctvom očných cvikov, rôznych foriem čítania zaujímavých textov, ako aj riešením úloh súvisiacich s prečítaným textom i skúsenosťami žiakov zdokonaľujú techniku čítania, čítanie s porozumením a prácu s textom v rozličných formách (verbálne, neverbálne, dramatizáciu...).

PaedDr. Dana Kovárová pracuje v CPPP a P od roku 1997 ako špeciálna pedagogička (logopedička, somatopedička, psychopedička). Okrem diagnostiky vývinových porúch učenia pracuje aj ako logopedička. Od roku 2004 je riaditeľkou poradne.

Mgr. Alena Kurtulíková pracuje v CPPP a P od roku 2004 ako špeciálna pedagogička (somatopedička), venuje sa diagnostike a reedukácii porúch učenia. Pracovala aj ako špeciálna pedagogička v špeciálnej triede pre deti s poruchami učenia.